

Ieteikumi traheostomas kopšanai

Materiālu sagatavoja RAKUS "Gaiļezers" Traheostomētu pacientu aprūpes kabineta māsas

Ādas kopšana ap stomas atveri (grieziena vietu)

Ir ļoti svarīgi saglabāt ādu ap traheostomas atveri tīru, sausu, brīvu no krevelēm un izdalījumiem. Ādas nepareiza kopšana var izraisīt sāpes un infekcijas attīstīšanos. Iesākumā ādas kopšanu ap atveri iespējams ir nepieciešamas veikt vairākas reizes dienā, bet tālākā periodā, ja nesaglabājas pastiprināta sekrēta izdalīšanās caur traheostomu, to veic 2 reizes dienā.

Procedūra:

- Nomazgājiet rokas un uzvelciet cimdus.
- Noņemiet notraipīto pārsēju.
- Izmantojot fizioloģisko šķīdumu noslaukiet ādu ap atveri ar samitrinātu marles plāksnīti vai vates kociņu. Kaniles kustīgais fiksators ļauj viegli piekļūt ādai ap atveri. Pēc tīrīšanas ādu nosusina sausu un uzliek sausu neausta materiāla pārsēju iegriežot to Y-veidā, lai ērti to aplikt ap kanili (ieteicamais izmērs 10 x10 cm).
- Ādas mīkstināšanai varat izmantot mīkstināšu krēmu vai ziedi (piem., Recreol, Bepanthen, Betadine ziede).
- Neizmantojot kosmētiskos krēmus! Ādas kopšanai aizliegts izmantot alkohola bāzes dezinfekcijas šķīdumus.
- Traheostomu fiksējošo siksnīņu maina, ja tā kļūst netīra vai mitra. Pareizi fiksēta siksnīņa ir tad, ja starp lentīti un pacienta kaklu var ievietot 2 pirkstus (nav par vāju vai par stingru).

Gļotu un sekrēta atsūkšana caur traheostomu no elpceļiem

Jūs varat noteikt nepieciešamību pēc sekrēta atsūkšanas, ja dzirdat burbuļojošu skaņu vai piedzīvojat klepu.

Nepieciešamais aprīkojums:

- Sūkņi ar savienotājcaurulēm.
- Atsūkšanas katetri (12F; 14F).
- NaCl 0,9% vai destilēts ūdens.
- Šļirce (bez adatas)
- Kontainers ūdenim.

Procedūra:

- Nomazgājiet rokas un uzvelciet cimdus.
- Pievienojiet atsūkšanas katetru pie sūkņa (centieties atsūkšanas katetra atsūcamo daļu no iepakojuma izņemt īsi pirms tā ievadīšanas traheostomā). Katetra galam, kurš tiks ievietots traheostomā, ir jābūt sterilam!
- Iešļirciniet traheostomas kanilē 2-3 ml NaCl 0,9% šķīdumu (tas palīdzēs vieglāk atdalīties krēpām un atvieglos to atsūkšanu)
- Ievietojiet katetru traheostomas caurulē apmēram trešdaļu no tā garuma (10–12 cm), neaizverot vakuuma atveri.
- Pēc ievadīšanas ar īkšķi aizspiediet atveri, un, katetru rotējot 360°, izņemiet to no traheostomas.
- Atsūkšanu nedrīkst veikt ilgāk kā 10-15 sekundes un vienā reizē atkārtot ne vairāk kā 2–3 reizes, ļaujot atpūsties (atelpoties) starp atsūkšanas reizēm.

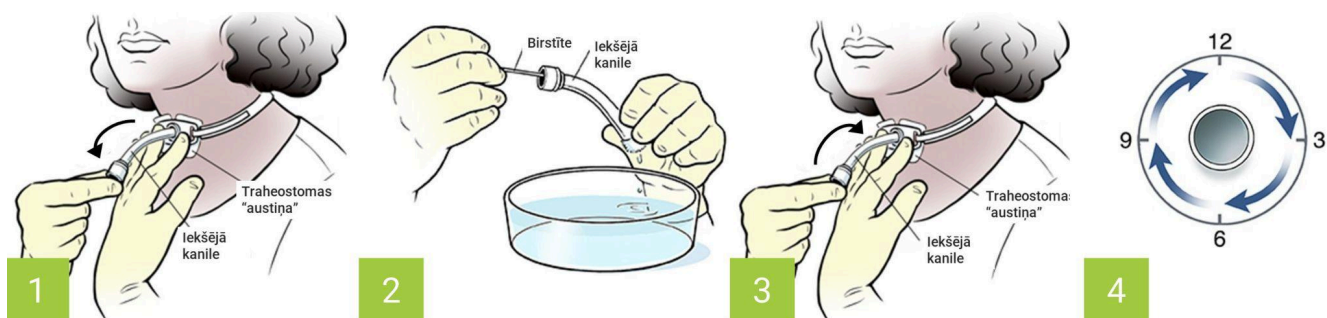
Gadījumos, ja traheostomas kanīle ir ar iekšējām maināmajām kanilēm, regulāri ir jāveic šo iekšējo kanīļu kopšanu!

Iekšējās kanīles maiņa un tīrīšana

Iekšējā kanīle ir izstrādāta, lai to tīrītu un izmantotu atkārtoti. Svarīgi ir ievērot, lai tā tiktu saglabāta tīra no izdalījumiem un krevēlēm. Iekšējās kanīles tīrīšanu veic 3-4 reizes dienā.

Procedūra:

- Nomazgā rokas! Uzvelk cimdus.
- Ar vienas rokas rādītājpirkstu un īkšķi satveriet traheostomas sānu "austiņu", bet ar otras rokas pirkstiem satveriet iekšējo kanīli. Pagrieziet to pretēji pulksteņrādītāja virzienam, līdz iekšējā kanīle brīvi iznāk, pēc tam pavelkot to uz leju un ārā.
- **Traheostomas kanīli neatstāriet ilgstoši bez iekšējās kanīles, uzreiz ievietojiet citu iekšējo kanīli!** Parasti komplektā ir divas iekšējās maināmas kanīles.
- Iekšējo kanīli mazgājiet zem tekoša ūdens, izmantojot speciālu birstīti vai jodkociņus.
- Ja sekrēts ir pielipis un grūti atdalās, kanīli uz 10 min. iemērciet 3% ūdeņraža pārskābes šķīdumā, pēc tam iekšējo kanīli skalojiet ar fizioloģisko šķīdumu, nosusiniet un ievietojiet to traheostomas kanīlē.
- Pēc ievietošanas pagrieziet to pulksteņrādītāja virzienā, tādējādi bloķējot to un pasargājot no izkrišanas. Vienmēr pārbaudiet, vai iekšējā kanīle ir bloķētā stāvoklī.

Ja pacientam ir traheostomas kanile ar manšeti, regulāri jāpārbauda spiediens tajā. Ja pacients tiek barots caur muti, tad to dara pirms katras barošanas reizes. Citos gadījumos (barošana, piem. caur PEG) vismaz 2 reizes dienā.

Spiedienu manšetē pārbauda, saspiežot to ar pirkstiem - tai jābūt pildītai un atsperīgai. Ja ir pieejams manometrs, tad pārbaudi var veikt ar to. Spiediens manšetē nedrīkst būt lielāks kā 25 H₂O (uz specializēta manometra ieteicamais spiediena intervāls ir atzīmēts ar zaļu krāsu).

Ja traheostomas kaniles manšete ir nopūtusies - ar sausu šļirci, bez adatas un ievilkta gaisu - to piepilda. Šļirci pievieno manšetes vārstulim, iespiež to uz iekšu un iepilda manšetē gaisu no šļirces, vai arī, ja manšete ir pārpildīta, veic pretēju darbību - atsūc lieko gaisu.

Mitrināšana

Deguna funkcija ir gaisa sasildīšana, filtrēšana un mitrināšana. Šī funkcija ir zaudēta pēc traheostomas izveidošanas, jo gaiss tiek ieelpots tieši caur traheostomas kanili. Sauss gaiss veicinās, ka sekrēts kļūst biezs, grūti atklepojas, kļūst tumšā nokrāsā un var nosprostot iekšējo kanili. Elpceļu aizsardzībai jāizmanto traheostomu filtri vai arī kanili jāpārklāj ar viegli samitrinātu lakatiņu. Sekojiet, lai elpceļi vienmēr ir aizsargāti (īpaši, ja mājās ir dzīvnieki, jāuzmanās no spalvu iekļūšanas elpceļos).

Ziemā, kad dzīvojamās telpās gaiss ir sauss, tā mitrināšanai varat izmantot speciālus gaisa mitrinātājus vai virs radiatoriem novietojiet trauku ar ūdeni.

Pacientam ieteicams lietot 1,5 litru šķidruma dienā, lai krēpas nekļūtu biezas.

Traheostomas kaniles nosprostošanās gadījumā vai tās izslīdēšanas gadījumā kaniles nomaiņu drīkst veikt tikai speciāli apmācīts personāls!

Aprūpes saņemšanas iespējas:

1. Darba dienas no 8⁰⁰ - 16⁰⁰

RAKUS stacionārs Gaiļezers Bronhoskopiju kabinets t. 67042363

Traheostomēto pacientu aprūpes kabinets t. 67042363

Konsultatīvais tālrunis otrdienās un ceturtdienās no 13:00 - 15:00

2. Palīdzība visu diennakti

Neatliekamās medicīniskās palīdzības un uzņemšanas klīnikās t. 112

Ikdienā nepieciešamo piederumu saraksts:

- Vakumsūkņis (var izīrēt SIA "Cilvēks" 60000003; vai iegādāties medicinaspreces.lv, Arbor medical Sigita t. 29285456 vai citos medicīnas preču veikalos).
- Atbilstoša izmēra atsūkšanas katetri (biežāk izmanto 14 CH).
- Fizioloģiskais šķīdums - NaCl 0,9% (pieejami dažādi tilpumi- 10, 100, 250 ml).
- Šļircēs (5, 10, 20 ml - aprūpei izmanto BEZ adatas).
- Neausta materiāla pārsēji - salvetes.
- Rezerves fiksācijas saites.
- Vates kociņi vai marles tuferīši - brūces aprūpei.
- Mīkstinošs krēms vai ziede (piemēram, Bepanthen)
- Traheostomas filtri (elpceļu aizsardzībai un mitrināšanai, mājās apstākļos var izmantot auduma vai marles priekšautiņus).